

DRÆBERSNEGLEN

- den iberiske skovsnegl eller spanske skovsnegl -
latin: *Arion lusitanicus*

Læs om

- **Udseende og biologi**
- **Opholdssteder og fødevalg**
- **Forebyggelse og bekæmpelse**

Dræbersneglen – den iberiske skovsnegl

Som navnet antyder, stammer den iberiske skovsnegl fra Den Iberiske Halvø (Spanien og Portugal). Her opfattes den ikke som et skadedyr, idet den antalsmæssigt holdes nede af det tørre klima.

De fleste kender nok bedre den iberiske skovsnegl under betegnelsen ”dræbersnegl”, men denne betegnelse er kun kendt i de skandinaviske lande. Det dramatiske navn, der har skræmt mange, er egentligt meget misvisende og har nok været med til, at folk er blevet meget mere opmærksom på sneglens forekomst.

Dræbersneglen forekommer i dag i hele Vesteuropa, formentlig spredt ved transport af planter med jord eller haveaffald og kompost, der indeholder æg og unge snegle. Sneglen selv vandrer mellem 100 og 500 meter om året.

Dræbersneglen blev første gang registreret i Danmark i 1991, og i Lemvig Kommune er der rapporteret om store forekomster mange steder, så det er givetvis kun et spørgsmål om tid, før den er overalt.

Snegle betragtes normalt som nyttedyr, der er vigtige for nedbrydningen og omsætningen af dødt organisk materiale. Men da dræbersnegle ofte forekommer i et meget stort antal, kan de forårsage store skader både i haver og på afgrøder – og betragtes derfor af mange som skadedyr.

Udseende

Dræbersneglen tilhører gruppen af nøgensnegle og er i samme slægt som den velkendte sorte skovsnegl og den røde skovsnegl. Den voksne dræbersnegl bliver normalt fra 7 til 10 cm, nogle dog op til 15 cm lange.

Farven er oftest ensfarvet mørk- eller rødbrun, eventuelt orange. De voksne snegles farve er ofte mere matte eller afblegede, hvor de unge er lysere og kan have mørke bånd langs siden og derover ofte et smalt lysere felt. De nyudklækkede unger er hvide, som hos mange andre snegle.

Fodbræmme med tydelig tværstribning

De mere rødbrune eksempler af dræbersnegle kan forveksles med den røde skovsnegl, og kun ved en anatomisk undersøgelse, hvor de indre organer studeres, kan arten med sikkerhed bestemmes. Litteraturen beskriver dog ofte, at dræbersneglens fodbræmme er tydeligere og med en mere regelmæssig tværstribning, som om den er syet på med kantsting. Men hvis sneglene er meget grådige eller optræder i meget stort antal – så er der stor sandsynlighed for, at det er dræbersnegle.

Naturlige fjender

Da dræbersneglen er indført, har den, udover mennesket og moskusænder, ikke mange naturlige fjender her i landet. Det menes, at dræbersneglen producerer en slim, der er tykkere og mere trådet end andre skovsnegle, hvilket betyder, at naturlige fjender som pindsvin og grævling helst undgår voksne individer – eller først skal til at lære, at dræbersneglen er et nyt fødeemne for dem. De helt unge snegle tages derimod af løbebiller, og formentlig også af igler, spidsmus, drosler, støer, råger, og frøer m.fl.

Biologi

Dræbersneglen har én til flere generationer om året i Danmark. Sneglene er hermafroditter, og kan derfor gensidigt befrugte hinanden og alle lægge æg. Men én snegl er nok til at opbygge en population, idet dræbersneglen ofte, ligesom både den røde- og sorte skovsnegl, befrugter sig selv, hvilket betyder, den kan lægge levedygtige æg uden en partner. Hver snegl lægger op til 400 æg fra juni/juli måned og til hen på efteråret.

Æggene lægges i klumper på 20-30 æg i hulrum i jorden, ved rodhalsen af planter, under blade eller i kompostbunker. Æggene er kugleformede, ca. 4 mm i diameter og først glasklare, senere hvide til gullige i farven. Æggene klækkes om sommeren efter ca. 3½ uge til 4 eller 5 uger, afhængig af temperaturen. I køligt klima kan der gå over 2 måneder, inden æggene klækkes. Allerede 5 uger efter klækningen er sneglen kønsmoden og begynder at lægge æg, og i fugtige periode endnu hurtigere.

Varme og tørre somre reducerer antallet både af snegle og af snegleæg, der klækkes. Unge snegle udvikler sig kun normalt, når vandindholdet i jorden er 60-85%.

Dræbersnegle i færd med at parre sig

De voksne snegle, der har lagt æg i løbet af sommeren, dør inden vinter – ca. fra midten af oktober måned. Unge snegle i alle aldre overvintrer på beskyttede steder, f.eks. i kompostbunker, dybe hulrum i jorden og lignende. Det er usikkert om dræbersneglen kan overvintrer som æg – og dette er endnu ikke påvist herhjemme.

Overvintrende snegle, som næsten er kønsmodne, kan hurtigt påbegynde deres forplantning, når de kommer frem i marts, april eller maj måned, afhængig af temperaturen. Hård og tidlig frost samt isvintrer kan medføre stor dødelighed blandt de overvintrende snegle. Men vinterkulde kan dog ikke udrydde dræbersneglen i Danmark. De der måtte overleve kan, under gunstige betingelser, hurtigt blive til store populationer. I denne forbindelse er det sandsynligt, at der sker en naturlig udvælgelse, hvor de mest kulderesistente overlever, hvilket på længere sigt vil betyde, at de bliver mere og mere modstandsdygtige over for vinterkulde.

Opholdssteder og fødevalg

Dræbersneglen er ikke særlig følsom overfor lys, og voksne snegle foretrækker at leve oven på jordoverfladen. Men sneglen er først og fremmest afhængig af høj luftfugtighed, og er derfor mest aktiv om natten og efter regnvejr.

Sneglene foretrækker steder med naturlig skjul, f.eks. en grovkornet, klumpet jordstruktur med mange hulrum, hvor de kan søge ned i dagtimerne og under tørkeperioder. Stengærder og flis er også yndede opholdssteder.

Fødegrundlaget er ikke noget problem, for snegle er altædende, og stort set alle typer planter kan bruges. Dræbersneglen foretrækker at søge føde i fugtige områder og optræder gerne på åbne arealer med lav plantevækst samt i urte- og prydhave.

Snegle benytter lugtesansen til at finde føde, og dræbersneglen tiltrækkes især af stærke lugte. Den æder f.eks. ekskrementer og døde dyr (incl. egne artsfæller), og foretrækker planter med stærk duft frem for andre planter, idet f.eks. løg, krydderurter og tagetes ædes først. Det er påvist, at hvis sneglene får adgang til tagetes eller grøn salat, øges sneglernes appetit for andre planter.

Om foråret er dræbersneglens favorit påskeliljer. I øvrigt forgriber den sig på georginer, lupiner, stedmoderblomster, blomster fra roser og rhododendron – og der kan sikkert føres mange flere planter til listen.

Hvad kan du gøre?

Inden dræbersneglen bliver et problem i haven

- Undersøg nøje hjembragte planter og deres rødder for eventuelle snegle eller snegleæg inden udplantning.
- Områder med f.eks. løst sand er vanskelige for sneglene at passere og kan derfor bruges som barrierer – men virkningen holder kun til næste regnvejr.
- Sneglehegn om køkkenhaven eller hele haven, forhindrer med stor effekt at snegle kommer ind i haven. Hegnet kan bestå af en metalplade med en skarpt ombøjet kant foroven (som et 1-tal), som sneglene har svært ved at passere, idet de vil falde ned, når de skal frem til ombukningskanten (kanten skal vende mod sneglene).
- Lad ikke planteaffald ligge og rådne, idet det tiltrækker sneglene både som føde og som æglægningssted.
- Læg planteaffald i kompostbeholderen og brug lukkede beholdere i stedet for åbne.
- Undgå så vidt muligt fugtige steder i haven med tæt plantedække. God afstand og tørre områder mellem planterne giver dårlige betingelser for sneglene.
- Jorddækning med flis og lignende kan skabe gunstige miljøer for dræbersneglens formering og overlevelse. Derfor bør denne dyrkningsform vurderes nærmere i udsatte områder.

- Vær opmærksom på, at det er forbudt at smide haveaffald (og alt andet affald) i skov- og naturområder. Ved at deponere sit haveaffald i naturen, kan man forøge problemerne med dræbersnegle kraftigt!
- Hvis snegleinficeret haveaffald køres til genbrugsstationen, skal det afleveres i en affaldssæk og derefter brændes sammen med andet brændbart restaffald. Snegleinficeret haveaffald må ikke bruges til kompost!

Bekæmpelse

Når dræbersneglen bliver et problem

Når man beslutter sig for at tage kampen op mod dræbersneglene, er det meget vigtigt at få naboerne aktivt involveret i bekæmpelsen, så man ikke blot får tilført nye snegle fra de omkringliggende haver. I et større angrebet område, vil det være en god ide, at opdele området i zoner med hver sin tovholder, der så kan tage kontakt til de forskellige haveejere i deres område. Tovholderne tager ligeledes kontakt til evt. kommunen, amtet og områdets lodsejere, samt undersøger muligheden for fælles indkøb. Der kan med stor fordel købes fælles ind af f.eks. bekæmpelsesmiddel, der ofte er billigere i større mængder.

Indsamling og aflivning

Indsamling og efterfølgende aflivning er en sikker metode, hvis man vil begrænse antallet af dræbersnegle uden at skade andre levende organismer i haven. Da sneglene er natakative, fås den største gevinst ved at samle dem ind efter solnedgang eller tidligt om morgenen.

De hurtigste, og dermed mest dyrevenlige metoder at aflive dræbersneglene på, er følgende:

- Indsamling i en spand, hvor sneglene efterfølgende overhældes med kogende vand.
- Aflivning direkte i haven, hvor sneglene klippes over med en saks eller hugges over med en spade.

De døde snegle skal straks fjernes, da de ellers vil tiltrække endnu flere snegle. De aflivede snegle graves ned og dækkes med jord.

Da dræbersneglens slim er meget sej og kan indeholde colibakterier, er det en god ide at bruge engangshandsker, når der samles ind. En pølsetang er i øvrigt et meget godt indsamlingsredskab.

Kalk og salt

Snegle, der passerer barrierer af f.eks. læsket kalk eller salt – eller bliver drysset med disse midler, vil dø i løbet af kort tid, idet deres slimlag beskadiges og sneglen dør af udtørring. Disse produkter er dog ikke godkendt til sneglebekæmpelse og må derfor ikke bruges, jævnfør lov om kemiske stoffer og produkter. Salt bør slet ikke benyttes i haven, da det bindes i jorden og gør den uegnet til dyrkning og endvidere medfører meget dårlige levevilkår for andre af jordens nyttige organismer.

Ølfælder

Ølfælder laves ved at grave plastbeholdere eller mælkekartoner ned i jorden, placeret med 1 meters mellemrum, og derefter fylde dem halvt op med øl. Dræbersneglene tiltrækkes af lugten og lokkes så meget, at de kravler ned i øllet, hvor de beruses og drukner.

Ølfælder kan være meget effektive, men har man mange snegle, kræver det, at fælderne skal tilses og tømmes meget ofte. Øllet skal skiftes hvert andet døgn.

For at undgå at nyttedyr falder i fælden, skal beholderens kant nå et par centimeter over jorden.

Nematoder – biologisk bekæmpelse

Nematoder er parasitiske rundorme, der bruges til biologisk bekæmpelse af snegle. De mikroskopiske små nematoder leveres i deres tredje larvestadie i en pakke ler og skal anvendes inden for en uge. Lerkumpen opløses i vand og udvandes i jorden og på sneglene i det inficerede område. Da nematoderne ikke tåler UV-lys, skal behandlingen foregå i skumringen, hvilket også gør det nemmere at vande direkte ud på sneglene. Jorden på det inficerede område skal endvidere være fugtig før behandlingen – og holdes fugtig i ca. 2 uger efter, da nematoderne er følsomme overfor udtørring.

Da nematoder skal bruge snegle til at lægge deres æg i, opsøger og angriber de snegle ved at trænge ind i dem. Derefter frigiver de en bakterie, som de selv skal leve af, men sneglen derimod dør efter ca. 2 uger som følge af, at bakterien opformerer sig. Efter at sneglen er død, spredes en ny generation af nematodelarver ud i jorden og ud til de artsfæller der æder af den døde snegl. Disse artsfæller smittes med nematodelarverne og dør efter ca. 2 uger. Virkningen er derfor selvforstærkende.

Forsøg i Lemvig kommune har dog kun haft en spredt effekt. Med det store antal snegle der forekommer i nogle områder, skal den lidt besværlige procedure nok gentages et par gange i løbet af sommeren. Det er endvidere meget vigtigt, at vande nematoderne direkte ud på sneglene, da dette menes at have en bedre og hurtigere effekt.

Man kan evt. samle dræbersnegle ind i en spand, vande dem med nematoder, og så sætte dem ud igen. På denne måde er man mere sikker på, at nogle af dræbersneglene inficeres.

Nematoderne er værtspecifikke, dvs. at de kun angriber snegle – og er således ufarlige for andre dyr. De findes i øvrigt naturligt i jorden, blot ikke i så stort et antal, at de har en mærkbar effekt på antallet af dræbersnegle.

Nematoder forhandles bl.a. i gartnerier og havecentre under navnet ”Nemaslug” og koster ca. 400 kr. til bekæmpelse af en parcellusgrund.

Ferramol - Sneglestop

Ferramol Sneglestop er i Danmark et nyere biologisk nedbrydeligt sneglemiddel, som består dels af et lokkemiddel for snegle og dels af 1% jernfosfat, der i forvejen findes i naturen og er et vigtigt næringsstof for både mennesker, dyr og planter. Ferramol Sneglestop er godkendt af Miljøstyrelsen til bekæmpelse af skovsnegle og agersnegle, både i væksthuse og på friland – og må i øvrigt også anvendes i økologisk landbrug. Midlet er ikke skadeligt for pattedyr, bier, vandlevende organismer, regnorme eller mikrobielle processer i jorden – og er altså ikke skadeligt for de pindsvin der evt. æder af de døde snegle.

Midlet er blåfarvede sneglekorn, der strøs ud på jorden på de angrebne arealer. Den blå farve virker ”afskrækkende” på andre dyr og fugle, der lader midlet ligge. Da kornene er tilsat et lokkemiddel, tiltrækker det snegle, der straks går i gang med at æde. Efter indtagelse af Ferramol Sneglestop, ophører sneglene med at indtage anden føde, og trækker sig tilbage til deres skjulesteder. Her dør sneglene, hvorefter de nedbrydes og indgår i naturens kredsløb.

Hvis der inden for 6 uger efter behandling stadig forbruges store mængder sneglekorn – og der stadig forekommer snegle – suppleres området op med nye korn. I hårdt plagede områder, kan behandlingen gentages op til 4 gange med 6 ugers interval, indtil der opnås effekt.

Ferramol nedbrydes biologisk til næringsstofferne jern og fosfat, der i forvejen findes naturligt i jorden. Midlet kan bruges op til og under høst af afgrøder, er vandfast og mister ikke sin form og virkning de første 6 uger efter udbringning.

Lemvig Kommune har afprøvet Ferramol Sneglestop, både i et lukket forsøg og flere frilandsforsøg. I det lukkede forsøg, døde alle snegle inden for 5 dage, og i frilandsforsøgene, døde op til 95% af sneglene inden for 5 dage. I disse forsøg, har sneglene altså ikke trukket sig tilbage eller gravet sig ned, som ellers beskrevet i produktbladet. Da forsøgene har levet op til Kommunens forventninger, kan vi derfor anbefale det til bekæmpelse af dræbersnegle. Hvorvidt Ferramol Sneglestop har den samme hurtige virkning på større arealer, så som marker og lignende, vides ikke, men det kan tænkes, at bekæmpelsen skal gentages flere gange og i det hele taget tager længere tid, pga. det større antal snegle.

Dræbersnegl i færd med at indtage Ferramol Sneglestop

Dosering: Afhængig af problemets omfang bruges 20–50 kg/ha, svarende til 2–5 gram/m². Ferramol Sneglestop forhandles bl.a. i gartnerier, havecentre, blomsterhandlere, tømmerhandlere og korn- og foderstoffirmaer.

Vejledende priser (2009) inkl. moms:

1 kg	249,- kr.	– 200 m ²
5 kg	535,- kr.	– 1000 m ²
10 kg	895,- kr.	– 2000 m ²
25 kg	1675,- kr.	– 5000 m ²

Døde dræbersnegle 6 dage efter indtagelse af Ferramol

Sneglegift

Den hidtil mest anvendte sneglegift herhjemme er Metaldehyd. Den er dog blevet forbudt fra januar 2001, men må sælges og bruges så længe lager haves. Det menes, at det er denne sneglegift, der er skyld i, at så mange pindsvin dør, efter at have spist snegle, der er døde af denne gift.

Mange ærgrer sig over forbudet, men det har selvfølgelig sine grunde. Miljøstyrelsen har bl.a. advaret om, at sneglegift i store doser kan være direkte farlig for børn – 2 gram aktivt stof af metaldehyd er dødeligt for et spædbarn. Derudover er det giftigt for hunde og andre husdyr – og for miljøet i det hele taget. Så det er ikke uden grund, at midlet ikke må forhandles mere.

Med de nyere – og ikke giftige produkter - der er til rådighed i dag, skulle det forhåbentligt være muligt, at holde antallet af dræbersnegle ned på et niveau, der er til at leve med, for vi må nok erkende, at dræbersneglen er kommet for at blive!

Dræbersnegle i færd med at æde døde artsfæller.

Pjecen er udarbejdet af Agenda 21, Lemvig Kommune, september 2001.

Foto: Hanne Ankersen

Revideret april 2009.

Har du spørgsmål, eller ønsker du yderligere information, kan det fås hos Lemvig Kommunes biolog, Hanne Ankersen, tlf.: 96 63 11 15.

E-mail: hanne.ankersen@lemvig.dk